

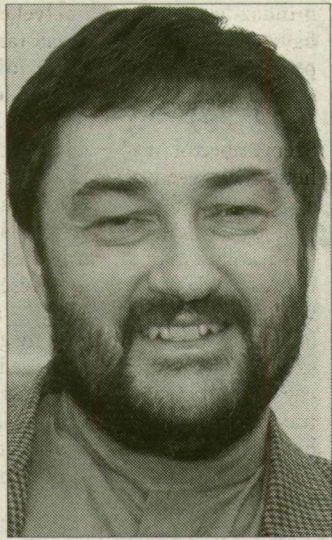
SZEMESÍTJÜK OLVASÓINKKAL

Felismeri-e Kondé Lajost?

Játékunkban arra invitáljuk olvasóinkat, tippeljenek velünk. Ki látható a képen? Újságíróink mutatnak egy fényképet egy Csongrád megyei híres emberről. Ismeri őt? Mit mond önnek a portré, az arcvonások?

KONDÉ LAJOS

A járókelőknek ezúttal Kondé Lajos fotóját mutattuk meg. A szegedi dóm plébánosát többben politikusnak nézték, de akadt aki egyből felismerte a belvárosi plébánia vezetőjét. Volt olyan is, aki színésznek vélte őt. Mást viszont Kondé Lajos civil ruhája zavart meg, holott már többször is találkozott vele.

Blósz Attila teológus:

– Kondé Lajos, a dóm plébánosa van a képen. Járok templomba, már többször is beszélgettünk. Egy mindig segítőkész, rendest embert ismertem meg személyében. Többnyire vidám természetű, a fényképen is mosolyog. Tudom róla, hogy sokat szokott a fiatalokkal foglalkozni. Mielőtt a dóm vezetője lett volna, egyetemi lelkészként tevékenykedett. A tiszai halászlé-fesztiválon is szokott főzőcskézni? Még nem ettem a főztjéből, de biztosan jól készíti a halászlévet.

Csamangó Péterné nyugdíjas:

– Hú, de ismerős! Ő egy színész. Nem? Akkor talán az önkormányzatnál dolgozik. Képviselő lenne? Ez sem jó? Az arcvonásai alapján egy kiegyensúlyozott ember lehet a való életben. Mosolyog, biztosan vidám alaptermészetű, családserető férfi lehet. Sok emberhez szokott szólni? Talán a rádióban szokott szerepelni? Nem találta? Kondé Lajos, a dóm plébánosa van a képen? Nem vagyok katolikus, de ki kellett volna találnom.

Némethné Siskó Krisztina előadó:

– Fogalmam sincs, ki lehet a képen. Talán egy képviselő portréját látom? Nem? Egyszerűen nem tudok más foglalkozást illeszteni hozzá. Mindenképpen pozitív beállítottságú férfi lehet, hiszen kedvesen mosolyog a fényképen. Most, hogy egy kicsit jobban szemügyre vettem a képet, van egy sejtésem. A ruhája alapján azt mondanám, plébános. A gallér sokat segített, de a nevét nem fogom kitalálni. Kondé Lajosnak hívják? Még soha nem hallottam róla.

Krokavec András zenekari tag:

– Nagyon ismerősnek tűnik. Politikus, ugye? Nem az? Hát, most megfogott. Meg voltam győződve, hogy politikával foglalkozik. Még sportvezető lehetne, de ennek magam sem látom nagy esélyét. Pedig biztosan láttam már az újságban. Sok emberhez szokott beszélni? Jaj, megvan! Kondé Lajos plébános van a fényképen! Személyesen is ismerem, hiszen szoktunk a domban szerepelni. A civil ruha teljesen megzavart, eddig csak fekete csuhában láttam.

Polestyuk Tibor holdjáróját Fábry Sándor is megcsodálta

Még az illata is más, mint a mai játékoknak

Kétszáz régi és újragyártott fémjáték gazdagítja a szegedi Polestyuk Tibor gyűjteményét. Szünetvége egy költözéskor kezdődött, amikor saját gyerekkori játékeit megtalálta.

Egy-egy költözés megrostálja múltunk tárgyait. Szerencsére a szegedi Polestyuk Tibornak negyvenhárom esztendeje ugyanott laknak a szülei. Ezért amikor önálló életet kezdett, a költözéskor még megkímélt gyerekkori játékeit is megtalálta a régi dobozokban.

– Hatéves koromban karácsonyra kaptam az első tankot a szüleimtől. Felőtt fejfel rájöttem, még az illata is más, mint a mai játékoknak. Ilyeneket kell gyűjtenem! Ez a gépolajság, ezek az egyszerűen megépített szerkezetek! – rajongott Polestyuk Tibor, ahogy sorra vette ki a játékos dobozokból a kollekció „alapítóit”. A játékgyűjtő civilben kereskedelmi céget vezet. – Következő szerzeményem a holdjáró, ebbe Fábry Sándor is beleszeretett, amikor Dizájn centerben bemutatta. Ha nekiütözik valaminek, elkanyarodik, soha nem akad el. Vagy itt van ez a szovjet elektromos tank, ami világit, halad és kihúzható az antennája. A tetején levegőt fúj ki, és szivacsabdát pöcköl. Hét-nyolc éves lehettem, emlékszem a képre: a születésnapomon én ülök az asztalnál és felhúzható csillag fém helikoptert reptetek. Sajnos a helikopter azóta elveszett, de a játék öröme ma is eszembe jut.

A folytatás természetesen újabb fémcsoda. A pesti lemezárugár ontotta az ötvenes évektől kezdve a színes autókat, tan-

kokat. Arról persze nem szól a fáma, hogy nagyban is tudták-e ugyancsak produkálni a hadiiparnak, ha kellett. A magyar és szovjet járműveket újabban az élelmes kínai és magyar gyártók másolják. Az eredetiek internetről és speciális üzletek kínálatából beazonosíthatók és gyártási év szerint visszavezethetők.

Tibor boltban vett a régi kincsek mellé motorost, klasszikus csipegető csirkét és helikoptert. Aztán ismerősei adták át neki gyerekkori emlékeit, mígnem a gyűjtemény darabjainak száma elérte a kétszázat. A gyűjtőnek szíve csücske a negyvenéves rolleres bohóc, a sebességváltós traktor és a háború előtti német páncélos.

– Nem játszom velük, dobozban tartom őket. Megfogadtam, hogy nem vadulok bele a gyűjtésbe – jegyezte meg. – Igaz, nem is lehet, ha már horrorisztikus áron kínálják az eredeti lemezjátékokat a vásárokon és speciális üzletekben. Inkább azt mondanám: ha valamit látok, elrakom. Energiabefektetés nélkül gyűjtök. Egyszerűen jó érzés tudni, hogy megvannak. Múltidézéshez kiváló, amikor a cimborákkal kinyitjuk valamelyik dobozt. Hiszen polcokra ki sem férne ekkora fémháza autókkal, átrakó mozdony sínekkel, a fogaskerekű vagy a rakétasiló.

DOMBAI TÜNDE

Harmincöt éve hunyt el a makói szociológus-politikus

Erdei Ferenc hazajárt disznót vágni

A harmincöt évvel ezelőtt elhunyt Erdei Ferenc annyira szerette a hagyományos makói parasztkolbászt, hogy már ismert politikusként is minden télen szakított időt egy igazi disznóvágásra a városban. A házigazdák – Szabó István és neje – emlékeztében ma is elevenen élnek a közös disznóölések.

Pista bácsi és felesége, Erdei Julianna szegről-végről rokonságban is volt Erdei Ferencsel, ám sokkal inkább atyafiság, jó barátság jellemezte a kapcsolatukat. Ha hazalátogatott, Makó híres szülőtte soha nem mulasztotta el a személyes találkozást a fiatal házaspárral. Már csak azért is szívesen látogatta őket, mert éppen az ő szülői házát vásárolták meg és alakították át saját igényeiknek megfelelően a fiatalok. Szívesen időzött náluk, beszélgetett velük, és ilyenkor mindig került valami finom harapnivaló is az asztalra. A házigazdák egy idő után megtapasztalták: a politikus nagyon ragaszkodik a hagyományos ízekhez, a gyermekkorában megismert és megszeretett ételekhez. Egyik alkalommal Juliska néni az előző téli disznóölésből megmaradt kispalanyját, azaz gömböcöt szegte meg, ebből készített szendvicsekkel kínálta Erdeit. Pista bácsit máig büszkeséggel tölti el, mennyire ízlett a vendégnek az általa készített kolbász. Szinte azonnal meg is állapodtak abban, hogy ezentúl minden télen legyen egy disznó, közösen.

Így is történt. Attól kezdve hosszú időn át minden esztendőben vágtak disznót Erdeinek. A legtöbb alkalommal ezeken maga az államférfi is jelen volt. A kolbászt a házigazda, a véres hurkát a vendég készítette. Pista bácsi pontosan emlékszik ma is arra, hogy az ízesítéshez használt fűszereket a politikus Budapestről hozta magával és bőven adagolta, mert azt vallotta: „a véres hurkának olyan illatúnak és zamatúnak kell lennie, mint a virágoskert”. A további munkafolyamatokból a vendég az abálásra fordított különös figyelmet: többször ellenőrizte alatta a tüzet, mert véleménye szerint akkor tökéletes az eredmény, ha a víz éppen csak „puttyog” az üstben. Erdei jóféle pálinkát és homoki bort is hozott magával ajándékba egy-egy alkalomra, ezzel kárpótolva a vendéglátókat a háznál okozott felfordulásért. Érdekes kérés volt, hogy a disznótoros ebédén tyúkhusleves legyen az első fogás, és a pörkölt is úgy nyerte el leginkább a tetszését, ha a sertés fültől a farkáig minden részéből tartalmazott egy darabot.

Utójára 1970-ben vágtak közösen disznót. Arra, hogy az egészségével valami baj lehet, ebédkor derült fény. A pörkölt elfogyasztása után Erdei rosszul

Szabóék a szülői háznál, mely az otthonuk

Fotó: Gyenes Kálmán

lett, felállt az asztaltól, és lefeküdt. Pista bácsi úgy emlékszik, nem panaszkodott arra, mi je fáj, de nem javult az állapota, végül úgy látták jónak, ha orvosért mennek. Sziebig doktorral tértek vissza, aki miután megvizsgálta, azt mondta: „Baj van, elég komoly baj. Adtam egy injekciót, az elnyomja, elalszik, és egy óra múlva hazaindulhatnak.” Amikor eltelt az óra, Erdei megköny-

nyebbülve ébredt, a rosszullet elmúlt, és csakúgy, mint máskor, a kószólóval megrakott autójával indultak Budapestre. Pista bácsiek már másnap érdeklődtek az állapota felől, de Erdei felesége, Majláth Jolán arról tájékoztatta őket, hogy nem javult, később kórházba is került. Bár voltak napok, amelyeket otthon töltött, a kezelés nem eredményezett számottevő javulást nála –

míg végül a rövid, súlyos betegségben elhunyt.

A szülői ház portája a református ótemetővel határos. Pista bácsinak Erdei gyakran mesélt gyermekkoráról, amelyet jószerével a temető füves tisztásain, a közeli árokpartokon futballozással töltött. Abban a temetőkertben, amelyben végakarata szerint ma is nyugszik.

VARGA MÁRTA

„Nem vadulok, ha valamit látok, elteszem”

Fotó: Schmidt Andrea